Jučer, 22. siječnja 2016., izabrana je nova Vlada. Rasprava u Saboru pokazala je (ne)jedinstvo Lijepe naše kakvo nismo godinama vidjeli. Rasprava koja se je vodila nije vodila brigu o stanju u kojem se nalazi Lijepa naša, pa ako se dan po jutru poznaje ne piše nam se dobro. Osviježenje je nastupÂÂ premijera Oreškovića koji je nakon mnogo godina iznio Rezoluciju o ekonomskoj politici za 2016. godinu. Usprkos mogućim primjedbama na njegovo izlaganje, koje ću iznijeti, to je po prvi puta da je neki premijer javno i precizno odredio ciljeve svoje ekonomske politike čime je odredio pristup ovogodišnjem proračunu. Treba reći da neki mediji zamjeraju gospodinu Oreškoviću način prezentacije programa s čime se mogu složiti, međutim, postavljanje preciznih ciljeva je ono što podržavam. To činim iz sasvim pragmatičkih razloga: objavljene kvantifikacije određuju talon temeljem kojeg ćemo ocijenivati uspješnost Vlade.

Plan je „osnovno sredstvo i instrument ekonomske politike“ učio nas je akademik Sirotković. Nakon uspostave Lijepe naše prvi korak je bio krivi – zatvorili smo Zavod za planiranje. Od tada nemamo rezolucije o ekonomskoj politici, pa nije moguće ocijeniti da li je ili nije ekonomska politika bilo koje vlade ostvarila svoje ciljeve. Nekada je bilo uobičajeno da rasprava (Savjetovanje) u Opatiji predstavlja prvi korak u izradi rezolucije o ekonomskoj politici za narednu godinu, koja je, opet, bila osnova za proračun. To je bio festival ekonomske politike. Što se je govorilo može se naći u zbornicima radova koje je tiskao Ekonomski institut, koji sam nazivao INA-om na području ekonomske znanosti, a koje bi toplo preporučio svim onim ekonomistima koji se zanimaju za ekonomsku politiku.

Plan za narednu godinu koji nam je prezentirao gospodin Orešković u osnovnim elementima suglasan je mojim pogledima. Gospodin Orešković se zalaže za rast BDP-a za 3%, smanjenje nezaposlenosti na 14%, povećanje izvoza za 30%, smanjenje javnog duga na 80% BDP-a, te pomake u gospodarstvu zbog povećanih, domaćih i stranih, investicija što će sve zajedno rezultirati povećanjem kreditnog rejtinga. To su jasne i precizne kvantifikacije iz kojih je moguće zaključiti kakva će se ekonomska politika voditi bez obzira da li se mi slagali sa predloženim ili ne.

U mojoj najnovijoj knjizi „Vratimo osmijeh Lijepoj našoj“ na kraju sam odredio kriterije uspješnosti bilo koje vlade samo ako:

-Â poveća gospodarsku aktivnost godišnje iznad 3%,

-Â poveća stopu zaposlenosti godišnje za najmanje 1%,

-Â poveća suficit na tekućem računu platne bilance godišnje za najmanje 1% BDP-a i

- godišnji rast cijena do 2% za vrijeme dok je tečaj kune fiksiran na euro.

Kao što je vidljivo gospodin Orešković kvantificiramo gotovo iste varijable ili se one mogu izvesti indukcijom/dedukcijom.

Glede prve točke u potpunosti se slažemo – rast gospodarske aktivnosti iznad 3%. Glede druge točke mogu se pojaviti nejasnoće. Mišljenja sam da je bolji indikator rast zaposlenosti od pada nezaposlenosti jer dio radno aktivnog stanovništva se iseljava. Rast izvoza od 30% pretpostavljam da se odnosi na četverogodišnje razdoblje što znači da se godišnje očekuje rast izvoza od cca 7%. Moj pristup je kompleksniji jer ravnopravno sagledava sve četiri podbilance, s jedne strane, i, s druge strane, smanjenje uvoza supstitucijom koja ima jednake učinke kao i povećanje izvoza. Smanjenje inzemnosg duga na 80%, što zagovara gospodin Orešković implicite se nalazi u u stopama rasta, povećanju zaposlenosti i saldu tekućeg računa platne bilance. Gospodin Orešković nije precizirao stopu inflacije, koju je moguće u dobroj vjeri, obrazložiti kao implicitnu pretpostavku.

Za razliku od godpodina Oreškovića IFO institut nije ponudio ništa novog, nepoznatog, hrvatskoj stručnoj javnosti. Ti se stavovi nalaze u mnogim studijama koje su do sada sačinjene. Osim toga neke teze, blago rečeno, su sporne kao npr. povećanje doprinosa za II. Stup mirovinskog osiguranja. Naime, da bi se to učinilo valjalo bi dramatično smanjiti rashode državnog proračuna što socijalno nije, naprosto, izvodivo.

Napisano ne znači da se slažem u potpunosti s prijedlozima gospodina Oreškovića. Ima stvari koje su za raspravu. Međutim, moramo dati šansu novom Premijeru kako bi operacionalizirao navješteno. Lijepoj našoj je potreban zaokret ekonomske politike. Nadajmo se da će to novi Premijer učiniti.